

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

160. An si iudex vel alia persona publica furto capiat res alienas, quas ex officio custodire tenetur, debeat explicare hanc circumstantiam officij sui?

Ex p. 1. tr. 7. res. 36.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

RESOL. CLVIII.

Difficilis pro praxi in gratiam Confessoriorum est ista
 questio. An qui longo tempore rem alienam non re-
 stituit unum tantum, vel plura peccata committat?
 Et docetur, quod in duobus tantum casibus positus in §.
 penultimo huius Resolut. committit quis peccatum
 novum in omissione restitutionis.
 In ceteris vero sex casibus assignatis in §. Sed huius
 Resolutio, & in omnibus aliis, quos diversi au-
 thores enumerant, mittitur. Ex part. 2. tract. 16. &
 Misc. 2. Ref. 25. aliis 27.

§. 1. **R**espondeo ex Lessio lib. 2. c. 22. lib. 3. n. 11.
 & seq. Molina de iust. tract. 2. disp. 75. n. 5.
 Rebello de oblig. iust. p. 1. lib. 2. q. 17. sect. 2. Valquez
 in p. 2. tom. 1. disp. 75. c. 2. Turrianus in 2. 2. tom. 2. di-
 sp. 17. dub. 1. n. 3. 4. & 5. & aliis iniquum detento-
 rem rei alienae non esse, vt voluit Caiet. 2. 2. quest. 66.
 art. 3. in solo peccato habituali, sed continuo actu
 peccare, dum non restituit, suumque peccatum extrin-
 sece augere, donec voluntarie restitutionem omittat.
 Ratio est, quia non restituit rem ablatam, laedit
 semper Dominum rei. Ita enim non potest possidere,
 nec vi re sua, sed ista laesio assidue procedit à libera
 voluntate non restituendi, vel ab omissione libera
 voluntatis. Ergo est peccatum actuale, eo scilicet mo-
 do, quo in omissione operis externi, qua alius laedi-
 tur, est peccatum actuale.
 2. Sed ex ista doctrina non haberent Confessarij
 multos scrupulos, si dicta omisso restitutionis, qua
 constituit furem, vt dictum est, in continuo actu
 peccato non interromperetur: nam distinctuata,
 multiplicatur postea multa peccata numero distin-
 cta. Multipliciter verò interruptur, ita vt formaliter
 non continuatur. Primo, quando quis, qui restitueret
 teneret, factus est impotens ad restituendum. Secun-
 do, quando proponit restituere. Tertio, per somnum.
 Quarto, per inconsiderantiam naturalem, & obliuio-
 nem obligationis restituendi. Ita Valquez *vbi supra*,
 & Turrianus. Quinto, quando creditor exigit ab eo
 debitum, & non reddit. Sexto, quando videt credito-
 rem egere, & non soluit. Ita Socus de iust. lib. 4. q. 7.
 art. 4. & similia habet Navar. c. 17. n. 54.

3. Ex supradictis modis apparet, quam sapius fur
 non restituit, multiplicare peccata, necessarium in con-
 fessione aperienda, ita vt parum adiuvet pro facilita-
 te confitendi communis opinio, quae asserit, vt dixi-
 mus, omissionem restitutionis constituit furem in
 peccato actuale: nam dicta omisso interruptur
 saepius per supradictos modos, qui multiplicat pecca-
 ta numero distincta. Sed his non obstantibus quia
 supradicta opinio (propter pluralitatem & numerum
 peccatorum, quae tempore, quo non restituitur, in-
 curruntur) multum Confessariis, & penitentibus
 onerosa, ponam hic opinionem probabilem, & tu-
 tam in praxi. Dico igitur.

4. In duobus tantum casibus, committit quis pec-
 catum novum in omissione restitutionis. Primo, quo-
 ties directe, & expresse renouatur propositum reti-
 nendi rem alienam, per specialem actum. Et ad hoc
 non sufficit qualecumque propositum renouatum,
 sed requiritur, quod ita proponat quis rem alienam
 retinere, quod etiam si nunquam id decreuisset, mo-
 do decerneret. Nam si propositum est simplex, & si-
 ne ista reflexione, potius dicitur continuatio proprij
 propositi, quam nouus actus. Quia licet sit nouus,
 & distinctus physice, non tamen moraliter, quod
 pertinet ad nostrum institutum. Secundus modus est,
 quando quis proposuit restituere, & postea data op-

portunitate non restituit. Tunc enim, saltem indire-
 cte, est noua voluntas, & per consequens nouum pec-
 catum. Ita Petr. Aragon. in 2. 2. q. 62. art. 8. & post il-
 lum Emanuel Rodriguez in sum. tom. 2. cap. 46. num. 1.
 & Malder. in 2. 2. tract. 4. cap. 11. dub. 7. vbi aduersus
 Valquez, & alios putat, quod si solum per naturalem
 quietem, vel inaduerentiam fuerit interruptus animus,
 actualis retentionis rei alienae, hoc non sufficere,
 vt fur post modum renouans eiusmodi animum, cen-
 seatur admittere distinctum numero peccatum. Vt
 enim actualiter censetur quis suo posse re nomi-
 ne, sufficit quod si animo tenendi rem apprehen-
 derit, eumque animum non retractarit. Deinde non
 est necesse, vt is qui idem & mortaliter vnum pecca-
 tum censetur continuasse, continuo peccauerit actu:
 actus enim solum physice interruptus, potest mora-
 liter censi vnus. Sic Malderus & Sayrus in Clauis
 Regia, lib. 10. tr. 5. c. 5. n. 10. vbi asserit, quod nimis du-
 rum esset affirmare toties de nouo peccare, quoties
 fur post iniquam primam acceptionem dormitioni se-
 traderet, aut illius obliuisceretur, cum multoties in
 die contingeret hoc modo peccare de nouo, omnia-
 que scrupulis plena essent. Ita ille.

5. Dicendum est igitur ex dictis, tunc iniquum
 detentorem peccare de nouo mortaliter, quando re-
 nouat de nouo propositum non restituendi, vt si ani-
 mo dicat, etiam si retinere non proposuisset, nunc
 omnino propono. Vel secundò, quando interrup-
 pit prius animum furtiuum firmo restituendi propo-
 sito, & postea data opportunitate non restituit. In om-
 nibus aliis autem casibus, quos diversi authores enu-
 merant, & refert Barthol. à S. Fausto in spec. Confess.
 dist. 4. q. 203. puto cum Maldero, Aragon & Sayro,
 vbi supra non esse nouum peccatum, sed circumstan-
 tiam aggravantem illud, & iuxta nostram sententiam
 non necessariò in confessione aperiendam, sed aliam
 benigniorem sententiam circa praesentem questio-
 nem vide in tract. de Circumstantiis aggravantibus. Et
 hac dicta sufficiant circa praesentem questionem, ex
 qua maxime & praecipue notandum est pro sedandis
 scrupulis, per somnum & naturalem inaduerentiam,
 iniquum rei alienae detentorem, non multiplicare
 peccata, numero distincta. Salua, &c.

RESOL. CLIX.

An si quis in Ecclesiam confugiat, & intra illam
 postea ei index auferat arma, debeat index hanc cir-
 cumstantiam in confessione aperire? Ex part. 1. tra-
 ctat. 7. Ref. 38.

§. 1. **R**espondet negativè Couarruu. *variar. Ref.*
 lib. 2. c. 20. n. 17. & post illum nouissimè
 Fagúdez *Prac. 2. lib. 4. c. 4. n. 55.* vbi asserit: [Quamuis
 Iudex laicus non possit absque sacrilegio, & circum-
 stantia necessariò confitenda, fruente hoc privilegio,
 è loco sacro inuitos abstrahere, potest tamen ab eis
 absque praedicto sacrilegio, & circumstantia, intra
 Ecclesiam arma auferre. Ita ille. Sed de hac questio-
 ne egimus in tract. de imm. Ecclesia.]

RESOL. CLX.

An si index, vel alia persona publica furto capiat res
 alienas, quas ex officio custodire tenetur, debeat in
 confessione explicare hanc circumstantiam Officij
 sui? Ex part. 1. tr. 7. Ref. 36.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondent vterque Medina
 Complutensis, & Salmaticensis, hic in
summa, ille in C. de confess.

2. Sed mihi placet sententia Henriquez *lib. 2. c. 6. n. 3. in Gloss. litt. O.* & aliorum, asserentium, secluso scandalo non teneri: quia dato, & non concessio, quod circumstantiæ aggravantes sint necessariò confitendæ; attamen talis circumstantia publici officij non multùm aggravat peccatum intra eandem speciem: ergo non est confitenda.

RESOL. CLXI.

An Medicos satis sit fateri se concessisse licentiam edendi carnes absque legitima causa diebus prohibitis, non manifestando illos ieiunio esse consecratos?
Ex part. 1. tr. 7. Ref. 69.

Sup. hoc dupli-
plici precep-
to inf. in Ref.
163 §. Quo-
ro quarto, &
in co. 4. tr. 6.
in co. 4. tr. 6.
Ref. 77 §. vi.
in principio,
& in alo
verf. eius
annot.

§. 1. **N**egativam sententiam docet Sancius *in suis selectis disput. disp. 41. n. 16* quia in tali casu reus est fractionis duplicis præcepti ieiunij, videlicet, & carnis abstinentiæ, ut docet etiam Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 4. c. 1. n. 42. & 53.* cum Ludovico de S. Juan. *in sum. tom. 2. tr. de ieiunio, art. 7. dnb. 2.*

2. Sed Montefinus *in part. 2. tom. 2. q. 73. art. 2. q. 4. n. 7.* docet, hoc esse tantùm vnicum peccatum contra temperantiam; quamvis censet esse circumstantiam notabiliter aggravantem. Vnde, si hæc opinio esset vera, in nostra sententia dicendum erit, hanc circumstantiam non esse in Confessione aperiendam, tanquam tantùm aggravantem, & non mutantem speciem.

RESOL. CLXII.

An qui peccavit alias non peccaturus ex confidentia obtinendi Inhibicum, aut Bullam Cruciatam, teneatur hanc circumstantiam in confessione aperire? Ex part. tract. 7. Refol. 33.

§. 1. **N**egativè respondendum cum Pitigiano *in 4. toui tom. 2. dist. 17. quæst. unica, art. 5. circumstantia Cir. Fagundes Præcept. 2. lib. 4. cap. 5. n. 8.* & aliis. Zanardus verdè *in d. r. t. Theolog. part. 1. tractat. de pœnit. cap. 1. 8.* limitat hanc sententiam: sed in aliquibus mihi non placet.

RESOL. CLXIII.

De aliquibus circumstantiis peccatorum explicandis, vel non explicandis in confessione. Ex part. 5. tr. 14. & Misc. 2. Ref. 56.

Sup. hoc sup.
in Ref. 131 &
in aliis mul-
tis eius not.

§. 1. **Q**uæro primò, an quis teneatur in confessione explicare, quando exercuit peccatum contra naturam, si fuerit cum mare, vel cum femina? Aliqui respondent affirmativè, sed Celestinus *in compend. Theolog. moral. tract. 1. cap. 9. num. 5. dist. 4.* hoc negat, nisi femina esset coniugata ratione iniuriæ, quæ inferret marito, secus si non est coniugata. Monialis, aut voto castitatis adstricta, vel consanguinea, aut affinis. Ita ille.

Sup. hoc sup.
& late in Re-
fol. 133. 134.
135. 136. &
138 & in tr.
17. 6. Ref. 114.
§. Nota vero
& seqq.

2. **Q**uæro secundò, an penitens in confessione teneatur explicare si in peccato sodomie fuerit agens, vel patiens? Novissimè Carolus de Baucio *in praxi Confessariorum, fol. 334. num. 43.* non audeo dicere opinionem negativam non posse sequi, præcipuè quando penitens haberet aliquam verecundiam confitendi se in actu sodomico fuisse patientem, secus est dicendum, quando casus est referuatus. Et hanc opinionem testatur docuisse Martinum Fornarium, virum quidem doctum, Societatis Iesv, & placere

etiam Alexandro Ruffo Canonico Neapolitano, viro etiam docto, & mihi amicissimo. Vide me ipsam in 3. p. tr. 4. refol. 159.

3. **Q**uæro tertio, an qui infamat aliquem, dicendo falsum, vel verum, occultum tamen teneatur in confessione declarare, utro istorum modorum infamaverit? Affirmativè respondet March. *de Sacrament. in 99. Pastoral. tract. 5. cap. 3. dnb. 4.* & Jacob. Granado *in 3. p. de Sacram. contr. 7. tract. 5. disp. 9. sect. 3. n. 20.* quia istæ duæ infamationes distinguuntur specie, qui enim verum dicit, sed occultum, peccat solum contra iustitiam; qui verò falsum, peccat etiam contra veracitatem, quæ in materia gravi graviter obligat. Vnde modus restituendi famam in hoc posteriori casu est longè diuersus ab eo, qui in priori casu seruandus est. Sed ego probabiliter contrariam sententiam docui in 1. p. tract. de circumst. refol. 28. quem me citato, tenet novissimè Faustus *de pœnit. 4. q. 1. 12.* maxime si penitens sciat diuersum modum obligationis restituendi famam ablatam, quia dato quod istæ duæ infamationes differant specie, tamen conveniunt in ratione formali, quæ est intentio asserendi alteri famam; unde satis erit dicere in confessione, Toties infamavi proximum, sicuti probavimus in eadem ratione *ubi supra*, eum, qui diuersis contumeliis proximum afficit, vocando illum sodomicum, adulterum, furem, &c. satisfacere, si dicat in confessione: Toties contumelia affeci proximum meum; & tamen dicat contumelia secundum aliquos differunt specie, sed quia conveniunt in ratione formali, probabiliter asserunt multi non esse in confessione particulari explicandas, sed sufficere in genere, ut diximus: penitentem se accusare dicendo bis, verbi gratia, vel ter, Contumeliam dixi adversum proximum meum.

4. **Q**uæro quartò, an qui fregit ieiunium comedendo carnes, teneatur hanc circumstantiam in confessione aperire? Affirmativè respondet Granado in 3. p. contr. 7. tract. 9. disp. 9. num. 22. & Texeda *in tr. Theol. moral. lib. 2. tract. 3. contr. 10. num. 35.* qui tamen putat hanc esse circumstantiam aggravantem, & ideo necessariò secundum suam sententiam in confessione aperiendam. Sed alij, qui etiam probabiliter docent circumstantias aggravantes non esse in confessione explicandas, consequenter dicent contra in casu proposito sufficere, quod penitens dicat: Bis, verbi gratia, vel ter fregi ieiunium, quia frangere ieiunium, comedendo carnes, eiusdem speciei est cum alia fractione ieiunij, nimirum comedendo in eodem die sæpius cibaria non prohibita, etenim opponuntur, & contrariantur eidem virtuti, nempe temperantiæ, & ita est de essentia ieiunij absentia ab esu carum, sicuti vnica comestio; unde pari passu procedunt quoad ieiunij fractionem. Sed alij hoc constanter negant, ut novissimè Iacobus Marchantius *de Sacrament. in 99. Pastoral. tractat. 5. cap. 3. dnb. 2.* ideo tu cogita.

5. **Q**uæro quintò, an qui indignè administravit Sacramentum, teneatur, v. g. explicare in confessione, si fuerit Sacramentum Penitentiae, Baptismi, Eucharistiæ, &c? Aliqui viri docti respondent affirmativè. Non desunt tamen alij asserentes in tali casu sufficere si penitens dicat: Toties sacrilegium commisi in mala administratione Sacramentorum, quia illæ indignæ administrationes Sacramentorum diuersorum non differunt specie, sed opponuntur eidem virtuti, nempe Religioni.

6. Nota tamen hæc obiter contra Faustum *de Euchar. lib. 1. q. 36. 1.* & Granadum *in 3. p. de Sacram. 3. tract. 5. disp. 5. num. 12.* Sacerdotem, qui in statu peccati mortalis administrat Eucharistiam, non peccare mortaliter. Ita ego sæpius alibi cum Valsquez,